

Celem projektu jest **wyjaśnienie sposobów alokacji czasu przez polskie gospodarstwa domowe w procesie maksymalizowania ich użyteczności z konsumpcji**. Zaproponowana przez G. Beckera tak zwana nowa ekonomia gospodarstwa domowego zyskała duże zainteresowanie wśród badaczy procesów gospodarczych w ujęciu mikroekonomicznym, co owocowało próbami jej zastosowania w oryginalnej formie, ale także krytyczną oceną i ciekawymi propozycjami modyfikacji.

Problem badawczy sformułowany w projekcie wydaje się interesujący z uwagi na to, że prywatna konsumpcja stanowi w Polsce przeważającą część globalnego popytu. Ponadto sektor gospodarstw domowych jest źródłem podaży czynników produkcji, z których najważniejszym jest praca. W długim okresie ilość i jakość pracy decyduje o wzroście gospodarczym i jego tempie. Jednak już sam rozmiar sektora, rozumiany, jako zasób kapitału będący w dyspozycji gospodarstw domowych, a także ilość czasu, jaką poświęcają na aktywność rynkową, powinny być wystarczającymi przyczynkami do pogłębionych analiz, zarówno na gruncie teoretycznym, jak i empirycznym. Wkład niniejszego projektu do rozwoju nauki polega na zweryfikowaniu predykcji modelu produkcji gospodarstwa domowego opracowanego dla rozwiniętych gospodarek w konfrontacji z wynikami, które opisują społeczeństwo po wielu latach transformacji systemowej. W przypadku wyników drugiego z badań budżetu czasu ludności, można dodatkowo przyrzeć się zmianom, jakie nastąpiły w zachowaniach gospodarstw domowych w ciągu pierwszej dekady członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Trzeba podkreślić, że w tym czasie zaszły zmiany społeczno-gospodarcze, związane nie tylko z bogaceniem się społeczeństwa, ale także, co ważne, znaczącym nasileniem się emigracji zarobkowej. Jednoczesna analiza alokacji czasu i danych na temat przychodów i spożycia ludności pozwoli na pierwsze szacunki tego, w jaki sposób polskie gospodarstwa domowe łączą ze sobą towary zakupione na rynku i czas, aby maksymalizować swoją użyteczność. Wkład projektu odnośnie rozwoju społeczeństwa sprowadza się do odpowiedzi na kilka znaczących pytań z punktu widzenia polityki gospodarczej. Pomocna w tym będzie między innymi weryfikacja hipotez sformułowanych hipotez.

Zastosowanie instrumentarium ekonometrycznego dla danych przekrojowych, a także wykorzystanie odpowiednio zagregowanych danych mikroekonomicznych pozwoli odnieść się do trzech rodzajów zagadnień i zweryfikować sformułowane wcześniej hipotezy:

1. Przydatność nowej teorii gospodarstwa domowego do opisu decyzji dotyczących alokacji czasu i zasobów materialnych w Polsce. O skali produkcji domowej (nakładach czasu) decyduje jej koszt alternatywny (stawka za godzinę pracy rynkowej) i rynkowa cena dóbr produkowanych w domu. Dla identyfikacji związku między produkcją domową i podażą pracy rynkowej wykorzystane zostaną dane na temat alokacji czasu, wielkości i struktury konsumpcji, oraz aktywności w pracy zawodowej.

2. Identyfikacja skutków bezrobocia kobiet i mężczyzn z punktu widzenia łącznego czasu pracy. Aby zrealizować ten cel, aktywności człowieka uwzględnione w badaniu budżetu czasu zostaną przyporządkowane do pracy rynkowej, produkcji domowej, czasu wolnego i do czynności niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania organizmu. Następnie oszacowany zostanie związek między czasem rynkowym i różnymi formami aktywności pozarynkowej, uwzględniając osoby pracujące i bezrobotne

3. Zróżnicowanie w zakresie alokacji czasu i konsumpcji towarów rynkowych w zależności od aktywności zawodowej. Na tym etapie badania opisany zostanie sposób, w jaki osoby bezrobotne łączą ze sobą czas i towary rynkowe, i jak różnią się pod tym względem od osób pracujących, oraz nieaktywnych zawodowo. Analiza zostanie przeprowadzona w kontekście zróżnicowania pod względem płci, wykształcenia, a także zróżnicowania struktury gospodarstw domowych (liczba dzieci).

Obecnie w Polsce badania budżetu czasu i budżetów gospodarstw domowych nie są przeprowadzane jednocześnie i na tych samych próbach respondentów, co w związku z planowaną analizą byłoby sytuacją bardzo wygodną. Trzeba zaznaczyć, że nie jesteśmy w tej kwestii wyjątkiem, co więcej, należymy do zdecydowanej większości krajów. Rozwiązanie w tej sytuacji stanowi fakt, że badanie budżetów gospodarstw domowych jest realizowane przez GUS z częstotliwością roczną. Tym samym istnieje możliwość skonfrontowania wyników obu programów badawczych, dotyczących reprezentatywnych prób i niemal tych samych okresów. Zestawienie alokacji czasu i danych na temat przychodów i spożycia poszczególnych grup ludności pozwoli na pierwsze oszacowanie tego, w jaki sposób polskie gospodarstwa domowe gospodarują dobrami rynkowymi i własnym czasem w celu maksymalizowania użyteczności z konsumpcji.